

A la Seu d'Urgell la presència destacada de la Guàrdia Civil respon a la seva condició de població fronterera i aquesta realitat té la seva translació a les escoles locals, on les famílies dels agents escolaritzen els seus fills. Passa el mateix a Sant Andreu de la Barca, on hi ha la comandància del cos armat a Barcelona, i en aquest municipi del Baix Llobregat nou docents de l'institut El Palau també van ser denunciats per incitació a l'odi i van acabar sent investigats per un jutjat de Martorell. Les denúncies van venir de les famílies de guàrdies civils, que asseguraven que els seus nens havien estat maltractats a les aules pels professors com a revenja per les càrregues que hi va haver l'1 d'octubre. La premsa espanyolista també es va afegir a l'acusació convertint el cas en un nou judici a l'escola catalana i un linxament públic als mestres amb unes informacions on el menys important era la veracitat d'allò que s'hi deia. Després de mesos d'angoixa, els jutjats de la Seu d'Urgell i Martorell van arxivar les respectives denúncies, en alguns casos definitivament, en altres només de forma provisional.

En aquest llibre, la identitat dels docents de l'institut El Palau queda en l'anonimat. El mal que els va causar la difusió pública dels seus noms va ser massa feixuc de suportar, i alguns tenen por que apareixent amb noms i cognoms en aquestes pàgines es torni a un linxament en contra seva.

Aquesta és la por afegida que genera la repressió, anul·lant la persona que n'és víctima, convertint-la quasi en un ésser clandestí que fuig de la llum per por de ser encegat pel focus de la venjança. No volen que es difonguin els seus noms, però sí que volen parlar i en aquest llibre ho fan per primer cop des que van ser denunciats, explicant el calvari que van viure arran de les falses acusacions de menyspreu als fills dels guàrdies civils.

El que es reproduïx a continuació és el relat dels nou professionals de l'educació de Sant Andreu de la Barca que han acceptat trencar el seu silenci a través de la redacció d'un manifest conjunt. No és la declaració d'un d'ells, sinó de tots nou perquè tots van ser víctimes igual i parlen amb una sola veu. Segons els seus autors es tracta d'un text mesurat al mil·límetre, on cada mot ha estat curosament pensat, un document que ha costat perquè ha suposat reobrir ferides però que a la vegada els ha servit per foragitar fantasmes. El manifest del col·lectiu de docents investigats de l'institut El Palau de Sant Andreu de la Barca es publica de forma íntegra, perquè aquest és el pacte amb els professors i perquè és un document de gran valor per conèixer de primera mà fins a quin punt arriba el patiment i l'angoixa de les víctimes de la repressió. Aquestes són les paraules dels professors, que comencen situant l'acció amb allò que va passar l'endemà mateix del dia del referèndum:

El 2 d'octubre del 2017, l'institut El Palau de Sant Andreu de la Barca, com centenars de centres educatius de tot Catalunya, va viure la jornada en estat de xoc. Durant la vigília, s'hi havien enfrontat famílies a les meses electorals de-

fensant el dret a vot, d'una banda i, de l'altra, membres de la Guàrdia Civil que actuaven a instàncies d'una ordre judicial, segons la qual calia impedir la celebració d'un referèndum il·legal. Tot i que els desperfectes causats a les instal·lacions del centre no van ser tan greus com en altres col·legis electorals de la mateixa població, aquest fet va provocar una tensió enorme en el si de la comunitat educativa.

Es dona el cas que alguns agents de *la Benemérita* que havien intervingut per requisar les urnes provenien de la veïna caserna de Sant Andreu de la Barca i tenien els seus fills estudiant al mateix institut. Malgrat que la relació amb la caserna era bona fins al punt que el professorat hi havia assistit a determinades festivitats, la desagradable situació va fer témer una reacció hostil davant els menors. Tot i que no hi va haver en cap moment cap acusació contra cap d'ells per part de cap membre del claustre, en alguns casos es va malinterpretar que certes expressions d'alguns docents a l'aula manifestaven un assenyament de caire més o menys humiliant per la seva condició de fills del cos policial. La proposta de participar en la convocatòria d'una aturada silenciosa davant del centre per part dels docents que ho desitgessin i dels alumnes de batxillerat que s'hi volguessin afegir, amb l'esforç organitzatiu que va suposar portar els alumnes d'ESO al pati per tal de no deixar-los sols a l'aula durant aquesta estona, va provocar molts malentesos i la convicció que s'havia imposat una determinada postura ideològica als propis alumnes.

Obviant la possibilitat d'acudir a instàncies educatives per aclarir la situació, i sense ni tan sols acceptar les posteriors propostes de mediació fetes des de la direcció del

centre o de l'Ajuntament, el 4 d'octubre algunes famílies de la caserna van optar per recórrer a la premsa escrita i a emissores de ràdio i televisió, acusant en públic alguns docents d'actituds que consideraven impròpies de la seva funció educadora i d'adoctrinament. El divendres 20 d'octubre, davant una nova convocatòria de vaga per als dies 25 i 26 en protesta per la detenció de Jordi Cuixart i Jordi Sànchez (dirigents d'entitats socials empresonats per la seva actuació durant la concentració del 20 de setembre davant la Conselleria d'Economia), així com per l'aplicació de l'article 155 i en defensa de l'escola catalana, un altre professor va ser igualment acusat d'assenyalar fills de guàrdies civils pel fet d'informar breument del tema a l'aula a requeriment dels propis alumnes que li ho van demanar.

El ressò d'aquestes acusacions va estendre's com una taca d'oli i va propiciar un assetjament mediàtic, fins i tot a les xarxes socials, cosa que va fer molt difícil la normal convivència al centre. Algunes d'aquestes famílies (un grup molt minoritari dins de la mateixa caserna) van traslladar una queixa a Fiscalia i aquesta, atenent l'atestat escrit per la pròpia Guàrdia Civil com a policia judicial, el dia de Sant Jordi del 2018 va fer pública la imputació de nou membres del claustre (dels onze assenyalats inicialment per les famílies declarants, dos no havien estat admesos a tràmit) per possibles delictes d'incitació a l'odi i contra la integritat moral dels alumnes, i en algun cas també per injúries contra els Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat.

La filtració d'aquesta denúncia als mitjans va propiciar la identificació, tant dels menors com dels docents. La qual cosa va permetre que el periodista Javier Negre publiqués al

diari *El Mundo* el 29 d'abril del 2018 la imatge i els noms dels implicats, titllant-los de «maestros catalanes de la infàmia». I, de retruc, el líder de Ciutadans Albert Rivera ho va recollir en un tuit («Los maestros separatistas que señalaron públicamente a hijos de guardia civil en Cataluña. La fiscalía les investiga por delitos de odio, pero el Gobierno de España dice que no les abrirá expediente. Con cobardía nunca se vence al nacionalismo»), passant per alt que mentre hi hagi una investigació judicial, l'Administració no pot obrir expedient a cap treballador seu, amb fotografies d'alguns docents incloses, i que va donar peu a un veritable linxament a les xarxes socials, alhora que una pintada al mur del propi institut assenyalava els implicats de manera insultant i apareixia a totes les televisions amb els noms ben visibles.

D'altra banda, la presència constant de càmeres a les portes de l'institut al llarg de setmanes va ser motiu de queixa dels propis alumnes, ja que els impedia un clima de convivència i una vida acadèmica normals i saludables. Malauradament, es va arribar a l'extrem que un dels docents va ser directament amenaçat i se'l va haver de protegir per evitar una agressió física de conseqüències imprevisibles.

Aquesta situació va ser viscuda amb angoixa per part dels propis docents i les seves famílies, atès que no se'ls va respectar en cap moment la imprescindible presumpció d'innocència que tot Estat de dret té l'obligació de garantir als seus ciutadans, mentre que la necessitat de mantenir-se en silenci, sense fer cap declaració, per no perjudicar el procés judicial els generava una veritable indefensió davant els atacs rebuts.

Nosaltres, el col·lectiu de docents de l'institut El Palau de Sant Andreu de la Barca que vam ser investigats —que no jutjats— per la presumpta comissió de delictes que mai no vam cometre contra menors al nostre càrrec en qualitat d'alumnes, suposadament per la seva condició de fills de membres dels Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat, arran de la seva actuació per tal d'impedir la consulta de l'1 d'octubre del 2017, MANIFESTEM

1. Que en cap cas, cap de les nostres actuacions ni de les nostres expressions a l'aula durant la jornada del 2 d'octubre del 2017 ni posteriors van assenyalar, criticar o incitar hostilitat envers cap dels nostres alumnes ni de les seves famílies, fos quina fos la seva condició, procedència o opinió política.
2. Que la nostra actuació va procurar sempre tenir un caràcter pedagògicament conciliador davant l'evident tensió viscuda arran dels fets succeïts la vigília.
3. Que mai no hi va haver ni hi ha hagut cap voluntat adoctrinadora ni d'imposició de cap ideologia política; com sempre, només vam contemplar i seguim contemplant la nostra funció docent com a formadora en valors fonamentals, tals com el respecte a la diversitat i el rebuig de la violència.
4. Que considerem necessària la lliure expressió de les inquietuds viscudes pels nostres alumnes arran de situacions que els afecten, per bé que no tinguin un caràcter estrictament acadèmic, i que el debat d'idees també forma part del seu procés educatiu, del qual ens sentim responsables. En aquest cas concret, volem recordar que molts debats es van iniciar a petició dels propis alum-

nes, que volien saber i comprendre els fets ocorreguts i feien preguntes a les quals vam intentar respondre de la millor manera possible, convidant-los a expressar obertament les seves inquietuds.

5. Que lamentem profundament l'assetjament mediàtic a què es va sotmetre, no només el col·lectiu docent sinó els propis alumnes i les seves respectives famílies, posant en perill el seu dret a la intimitat.
6. Que constatem les greus dificultats que va patir el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, dividit entre la voluntat de defensar l'actuació dels seus treballadors i la indefensió causada per l'aplicació de l'article 155. Tot i així, hem de fer constar que l'actitud inicial per part de l'Administració de prioritzar la necessitat d'impedir el ressò mediàtic i la possible judicialització dels fets comminant-nos a mantenir el silenci no va servir per a rebaixar el conflicte sinó que, ben al contrari, va afavorir la imposició del relat acusador.

D'altra banda, mentre que la investigació interna de la Inspecció educativa va avalar inicialment l'absència de comportaments inadequats per part del professorat a l'aula, es va impedir reiteradament la publicació d'aquest informe, així com un escrit de suport de l'assemblea de professors del centre. I si el Gabinet jurídic de la Generalitat es va posar a disposició dels docents des del primer moment, en certes ocasions s'ha trobat a faltar un acompanyament més empàtic davant el patiment sofert per alguns d'aquests, que van tenir moltes dificultats per seguir exercint la seva funció i es van veure obligats a demanar la baixa laboral. Una baixa

que, al seu torn, va trobar molts entrebancs a l'hora de ser reconeguda i retribuïda com a tal, en tant que causada per motius estrictament professionals.

7. Que volem expressar el nostre més profund agraïment a tot el col·lectiu de famílies, alumnes, exalumnes i companys de professió, organitzats en la Plataforma de suport de Sant Andreu de la Barca, que des del primer instant es van mobilitzar per manifestar de manera pública el seu suport cap a nosaltres i la seva confiança en l'acció educadora del professorat de l'institut El Palau. En aquest sentit, volem recordar la lectura pública d'un text consensuat per moltes famílies davant de premsa i televisió la tarda del 10 de maig del 2018, a les Escoles Velles de Sant Andreu de la Barca. Aquesta lectura va tenir un cert efecte balsàmic i reparador per al claustre de l'institut. També volem fer esment de les mocions de suport aprovades per molts ajuntaments locals arreu del territori, entre les quals, a desgrat nostre, no hi va ser la del propi consistori de Sant Andreu de la Barca. Ens va emocionar la massiva participació en la campanya a les xarxes socials on escoles de tot el món mostraven el professorat amb el cartell que resava el lema «Jo també soc docent del Palau». I, finalment, volem fer extensiva la nostra gratitud al company Josep Lluís del Alcázar, representant sindical que va actuar sempre com a portaveu i filtre davant els mitjans de comunicació, cosa que va permetre preservar la nostra intimitat i alhora, fer arribar d'alguna manera el nostre missatge a la societat.
8. Que també volem fer explícita la nostra gratitud davant l'actuació del Síndic de Greuges, Rafael Ribó, que en

tot moment es va mostrar disposat a escoltar totes les parts implicades, va avalar els intents de mediació i va criticar la judicialització d'un conflicte que en cap moment no s'hauria hagut de traslladar ni als mitjans ni a judicatura.

9. Que en aquest conflicte hi van intervenir de manera decisiva actors polítics de diferent signe i que el cas es va utilitzar per posar en qüestió el model d'escola catalana, amb l'acusació falsa i injusta d'adoctrinament ideològic i de sectarisme independentista.
10. Que els jutjats d'instrucció número 3 i 7 de Martorell varen acordar l'arxivament provisional de tots els casos en no trobar indicis de comissió de cap delictes. Pel que fa al jutjat número 7, dels primers cinc, s'acordà el sobreseïment provisional sense ni tan sols ser cridats a declarar com a investigats en seu judicial, per interlocutòria de 10/5/2018; en els altres tres, havent declarat el 21 de juny del 2019, per interlocutòria de 8/7/2019. Només el cas arxivat pel jutjat número 3 ho va ser en ferm, per interlocutòria de 14/3/2019, havent declarat el 6 de març del 2019, en no presentar-se cap recurs d'apel·lació. Els altres vuit, a dia d'avui restem a l'espera de la resolució de l'Audiència Provincial de Barcelona davant els recursos interposats pel Ministeri Fiscal i la Asociación Española de la Guardia Civil com a acusació popular, recursos als quals s'ha oposat la Generalitat. Que la manca de resposta judicial en tot el temps transcorregut ens sembla incomprendible i ens manté abocats a una situació d'angoixa i d'absoluta indefensió. Més encara quan s'han desestimat totes les nostres de-

mandes, presentades tant per part de la pròpia Generalitat com per advocats particulars, per tal de restituir el nostre honor malmès a les xarxes i als mitjans de comunicació, tant des de la Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), com des de la Comisión de Arbitraje, Quejas y Deontología del Periodismo i de l'Audiència Nacional.

11. Que tots nosaltres hem patit efectes a nivell físic i emocional d'aquesta llastimosa situació, que fàcilment s'hauria pogut resoldre, si hi hagués hagut des del principi una voluntat sincera d'entesa.
12. I, finalment, que lamentem, com alguns d'ells ens han manifestat, que els propis menors afectats n'hagin patit les conseqüències a causa d'una sobreprotecció mal entesa, la qual ha provocat l'efecte contrari al desitjat.

El control de l'administració catalana a través de l'aplicació de l'article 155 va impedir als professors afectats poder-se defensar en públic quan va començar el foc a discreció en contra seva. Se'ls va imposar un silenci que va acabar incrementant l'injust d'aquella situació i el dolor que sentien se'ls va quedar clavats dins, com una espina enverinada. El setge sobre els docents de l'institut El Palau va dinamitar el projecte educatiu, ja que la majoria dels professors perseguits van optar per canviar de centre i també en van marxar molts d'altres.